

УДК 621.326

Бойко Ю. – ст. гр. БП-31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ В УКРАЇНІ

Науковий керівник: професор Стоцький Я.В

Boyko Y.

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

DEVELOPMENT OF SOCIAL PSYCHOLOGY IN UKRAINE

Supervisor: professor Stotskyi Y.V.

Ключові слова: становлення, соціалізації особистості, інтеграція.

Keywords: formation, socialization of the personality, integration.

Соціальна психологія є однією з ключових галузей психологічної науки, що досліджує взаємозв'язок між особистістю та суспільством, вплив соціального середовища на поведінку індивіда, механізми формування групової свідомості, соціальних установок та комунікації. Її розвиток у різних країнах відбувався нерівномірно, і Україна не стала винятком.

У 1920–1930-х роках розвиток соціальної психології в Радянській Україні відбувався під впливом марксистсько-ленінської ідеології. Вчені зосереджували увагу на дослідженнях колективної свідомості, соціалізації особистості, класової боротьби у суспільстві, наприклад: Михайло Грушевський, який досліджував суспільну свідомість українців у контексті історичного розвитку та Григорій Костюк, який, досліджував механізми соціалізації особистості, особливо в радянському контексті. Однак, у 1930-х роках через політичні репресії та ідеологічний контроль ця галузь науки була фактично знищена, а багато її представників зазнали переслідувань.

Відновлення соціальної психології, як окремої дисципліни, відбулося аж в 1950–1960-х роках, коли в радянському суспільстві, під впливом так званої відлиги, почали з'являтися перші дослідження з проблеми групової динаміки, лідерства, соціальної адаптації. “Після здобуття Україною незалежності у 1991 році соціальна психологія почала активно інтегруватися у світовий науковий простір, використовуючи сучасні методи досліджень і теоретичні підходи. Відбулося активне впровадження сучасних західних підходів до аналізу соціальної поведінки: когнітивна соціальна психологія, соціальна перцепція, психологія масової комунікації, соціальна ідентичність та гендерні дослідження” [1].

В провідних університетах України почали створюватися кафедри соціальної психології, що сприяло активізації наукових досліджень та підготовці фахівців у цій галузі. “Зокрема, важливу роль у розвитку соціальної психології відіграли: Інститут соціальної та політичної психології НАПН України (Київ), кафедри соціальної психології в Київському національному університеті ім. Тараса Шевченка, Львівському національному університеті ім. Івана Франка, Харківському національному університеті ім. В. Н. Каразіна” [2] [3].

Соціальна психологія в умовах суспільних трансформацій з 2014 року після подій Революції Гідності та початку російсько-української війни, воєнні українські психологи зосередили свої дослідження на вивченні впливу військових конфліктів на суспільство у загальному масштабі. А після початку повномасштабного вторгнення

росії в Україну у 2022 році ця проблемка стала ще більш актуальною. Ключові дослідження стосуються: психологічної підтримки військових та цивільного населення, колективної травми та механізмів психологічної стійкості, особливостей громадської думки під час війни, національної ідентичності та її можливих трансформацій у кризові періоди.

Попри значний прогрес, соціальна психологія в Україні стикається з низкою викликів: недостатнє фінансування науки – багато досліджень проводяться на ентузіазмі вчених та за підтримки міжнародних грантів; міграція науковців – частина фахівців виїжджає за кордон, що уповільнює розвиток вітчизняної науки; триваючі наслідки війни – потреба в масштабних дослідженнях для розробки програм соціальної адаптації ветеранів і постраждалого населення.

“Перспективи розвитку соціальної психології в Україні пов’язані з її інтеграцією у світову наукову спільноту, активним використанням цифрових технологій у дослідженнях, розширенням практичного застосування у сфері соціальної реабілітації та конфліктології”[2].

Отже, попри труднощі, українська соціальна психологія продовжує активно розвиватися, роблячи вагомий внесок у науку та суспільство. Її подальший поступ залежить від інтеграції у світову наукову спільноту, впровадження нових методів досліджень і практичного застосування отриманих знань для вирішення актуальних соціальних проблем.

Джерела та література:

1. Орбан-Лембрик Л.Б. Становлення і розвиток вітчизняної соціальної психології. URL: <https://surl.li/doqgtx> (дата звернення: 01.04.2025).
2. Спільнота в умовах воєнного конфлікту: Психологічні стратегії адаптації. URL: <https://surl.li/qqwsix> (дата звернення: 01.04.2025).
3. Соціальна психологія в Україні. URL: <https://surli.cc/xbptvm> (дата звернення: 01.04.2025).

УДК 94:2(477.43/44)«192»

Бойчук В. - ст. гр. БП-21

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

РЕЛІГІЙНА ВІРА В РАДЯНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ ПІД АТЕЇСТИЧНИМ ТИСКОМ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Науковий керівник: професор Стоцький Я. В.

Boichuk V.

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

RELIGIOUS FAITH IN SOVIET SOCIETY UNDER ATHEISTIC PRESSURE FROM STATE AUTHORITIES

Supervisor: Professor Stotsky Y. V.

Ключові слова: антирелігійна політика, радянський атеїзм, марксистсько-ленінська ідеологія, пропаганда, репресії, переслідування духовенства.